

Církev vybrala tento oddíl ke čtení na neděli po Velikonocích. Velikonoce, to bylo období, kdy se v první době s oblibou konaly křty. Byla v tom krásná symbolika: Tak jako Kristus zemřel a vstal z mrtvých, tak i u těch, kteří byli křtěni, skončil dřívější pohanský život, Kristus je vzkřísil a oni mohli povstat k novému životu.

Právě těmto lidem je určena i celá 1Pt. Na ně, kteří nastoupili tu nádhernou cestu za Kristem, apoštol myslí, pro ně v první řadě píše tento dopis, ve kterém jim klade na srdce základní skutečnosti víry a křesťanského života. Mluví o nich jako o „novorozenech dětech“. Ještě výrazněji je to vyjádřeno v překladu Bible kralické: Oslovuje je „jakožto nyní zrozená nemluvnátka...“ I když se náš křest většinou konal už před desítkami let, je dobře slyšet toto Petrovo poselství, zvláště v této povelikonoční době.

Předně je nám tu připomenuto, oč při křtu jde, co křtem svatým vstoupilo do našeho života. Jistě, v té první době byli křtěni většinou dospělí lidé, kteří přišli do církve zvenčí. Sami se pro Krista rozhodli a vzali na sebe veškerou odpovědnost, která z toho vyplývala; navíc to bylo v době, kdy byla církev pronásledována. Ke křtům dětí docházelo prakticky jen tehdy, když se pro křesťanství rozhodla celá rodina. Ale i když většinou byli křtěni až v dospělosti, apoštol Petr je neváhá přirovnat k dítěti, přímo k nemluvnátku, k novorozenci, dokonce užívá obrazu kojence.

Vzpomenete si, že stejného obrazu užíval i Pán Ježíš. I on dával za příklad děti: „Nebudete-li jako pachoťátka, nevejdete do Království Božího.“ Nemyslel přitom ovšem na nějakou dětskou nevinnost (což – jak my rodiče a prarodiče víme – je spíše iluze než skutečnost). Dítě má stejné vlastnosti jako dospělý, už malé dítě bývá pěkně vykutálené. Ježíš tu myslel spíše na to, že maličké dítě je si vědomo toho, že je malé. A že (tak to bylo ve starověku běžné) samo ještě nic moc neznamená. S naprostou samozřejmostí přijímá lásku a péči dospělých. Dobře ví, že se bez rodičů péče neobejde. A také neuvažuje, jestli si to zaslouží. Právě na to zřejmě myslel Pán Ježíš.

1Pt užívá tohoto obrazu v jiném smyslu: v bezprostředním navázání na ten krátce předtím uskutečněný velikonoční křest: Byli jste pokřtěni, a to znamená, že jste se nově narodili. Začal vám nový život. Máte před sebou novou životní cestu. Do vašeho života vstoupilo něco, čím je všechno proměněno. To dosavadní, staré, hříšné, už nad vámi nemá moc, ve vašem životě už zlo nemá poslední slovo. Ve křtu na tebe, člověče, Kristus položil svoji ruku: Člověče, jsi můj. Já jsem tě vykoupil. Patříš mně. Křtem jsem na tebe vepsal svoje jméno, jsi Kristův, nebo počestěno: jsi křesťan. To vše, co jsem pro lidi vykonal, platí i pro tebe. Smíš si to přivlastnit. Toto veliké bohatství je ti křtem darováno a nikdo ti je nevezme.

Když to řekneme konkrétně: To, že jsme teď tady ve shromáždění, že věříme v Pána Boha, že bereme vážně jeho slovo, že smíme počítat s jeho láskou, dobrotou, s jeho odpuštěním, včetně toho, že poslední slovo nad námi nebude mít zlo, zánik, smrt, ale náš nebeský Otec – to není naše zásluha, k tomu jsme se nedopracovali sami, to není to jen výsledek našeho hledání, ale Kovo dílo při nás. To vše jsme dostali darem, to je prostě stejný dar, jako když to nemluvnátko přijímá svůj život. Ale hlavně: Není to něco nejistého. Právě ve křtu nám on Kristus potvrzuje, že to platí, že to všechno je pravda. Na tom můžeš založit svůj život, o to se můžeš opírat. Tato jistota tě může provázet po celý život.

Křest má ovšem i druhou stránku: Je tu nejen Kristus, ale jsme tu i my, kteří to přijímáme. Nic se neděje automaticky. Kristus říká: Toto ti, člověče, dávám. Co jsem učinil, platí i pro tebe. A my odpovíme: Díky, Pane, já to takto přijímám. Jsem tvůj, chci s tebou chci žít. Při čemž nejde jen o chvíli, kdy to zazní při křtu samotném křtu (ať už z úst pokřtěného nebo těch, kteří jej ke křtu přinesli). Tato odpověď pokračuje v celém dalším životě. Je na nás, abychom (i když je nám 30 nebo 50 nebo 70) toto vědomí „nyní zrozeného nemluvnátka“ neztratili. Abychom si je s sebou nesli, aby nás provázelo celým životem. To je výchozí bod všeho dalšího apoštolského uvažování. Sledujme, co z toho vyplývá.

Předně: „Jakožto nyní zrozená nemluvnátka mějte touhu po nefalšovaném duchovním mléku, po pravém, plnohodnotném (mateřském) mléku.“ A vzápětí připojí, oč v první řadě jde: „Božího slova žádostivi buďte, abyste jím rostli.“ Slovo Boží jako životodárné mateřské mléko. Tak jako právě zrozené nemluvně potřebuje mléko (a pokud možno z těla vlastní matky), na něm je závislé, je to jeho základní potrava, právě tak je pro křesťana životně důležité slovo Boží. – Slyšet a přijímat Slovo Boží. Slyšet je ve shromáždění Bího lidu, vyposlechnout je z vlastní četby bible, vnímat je při jiných příležitostech. Co nejčastěji se s ním setkávat. Sytit se jím, přijímat z něho moudrost i posilu, mít je jako zdroj života. A stejně jako dítě, docela pravidelně. Víme, co dělá dítě, když nedostane najíst. Právě tak je tomu i s pokrmem

duchovním. Není-li tu pravidelný pokrm, tak čk strádá. Strádá duše, strádá i tělo, strádá celý člověk. Křestní vyznání není v tomto smyslu jednorázovou záležitostí, ale pokračuje v celém životě.

Při pravidelném slyšení Božího ovšem nejde jen o to, aby rostly naše náboženské vědomosti, abychom nezůstávali u povrchní známosti. (I když i to je důležité, už vzhledem k tomu, co všechno si dnes mnozí o náboženství myslí.) Jde o to, abychom rostli jako ti, kteří patří Kristu, abychom více vrůstali do kristovského způsobu života. Abychom uprostřed každodenního života volili to kristovské. Aby kristovská cesta byla pro nás přirozená, samozřejmá, normální, a nenormální aby byla lež, nepravda, pokrytectví, sobectví, pomsta apod.

Právě to má ap na mysli, když celé to souvětí začíná slovy: „Odhoďte všechnu špatnost (zlost), každou lest, přetvářku, závist, jakékoliv pomlouvání.“ To, co tu Petr uvádí, to nejsou nějaké zvlášť zlé, mimořádně špatné věci, jako krádeže, vraždy, manželské nevěry nebo kdovíjaké mravní výstřelky. On tu jmenuje pět docela běžných věcí: 1. Aby se čk nenechal ovládnout zlostí; a to nejen nějakým náhlým výbuchem zlosti, ale aby se v jeho nitru neusadila nějaká trvalá zloba. 2. Aby u něho nebyla lest, tj. aby jednal na rovinu; tady slyšíme varování před vypočítavostí a zištností. 3. Aby v jeho jednání nebyla nepřímnost a faleš, aby se nepřetvařoval, aby nic nehrál, ale byl upřímný a čistý. Aby neměl jen přátelskou, usměvavou tvář, ale aby takové bylo i jeho nitro. 4. Aby nezáviděl, ale dokázal druhému přát, je-li úspěšnější nebo má-li co víc. 5. Odmítnuto je i jakékoliv pomlouvání. Je dobře, že k tomu Petr připojil i to přídatné jméno „jakékoliv“. Protože nejde jen o hrubé (žalovatelné) urážky, ale i o docela obyčejné polopravdy a všechny nenápadné řeči, kterými dokážeme druhého shodit či ponížit.

V každém z nás něco z toho je. Někdy je člověk zlostný a dá se snadno vyprovokovat, jindy se rádi tváříme lepší, než jsme, abychom udělali dojem, a když se druhému co dobrého podaří, ne vždycky mu to přejeme. Nalepí se toho na nás víc než dost. Tváří v tvář tomu Petr říká: Dejte si na to pozor! Odhoďte to! Dejte to pryč! Osvobod'te se od toho! (Řekněte ďáblu své NE!)

Apoštol to píše se vši naléhavostí. On však neřekne: Musíte! Jako věřící lidé musíte to a to. On uvede jiný argument: On řekne „Vždyť“. Vždyť přece! „Vždyť jste okusili, že Pán je dobrý!“ Což v celé souvislosti znamená: Vždyť jste byli pokřtěni, vždyť jste toho tolik od Krista přijali, díky jemu (díky křtu) jste vstoupili do nového života! To je pro křesťana ten nejpádnější argument, proč si dávat pozor a usilovat o dobré věci. Křesťanská etika, to není soubor nařízení. To je založeno na tom, co pro mne Kristus učinil. Když věřím v Krista, tak přece nějaký takový špatný život není dobře možný.

Někdy se říká, že to lze i bez Krista. „Ano, je potřeba, aby se takto lidé chovali, ale na to nemusím věřit v Boha. Na to nepotřebuji bibli nebo dokonce církev.“ Možná. Třeba jsou na světě takoví, kteří vždycky vědí, co je správné, a dokáží tak žít. Apoštol (a celá bible) to však vidí střízlivěji. Nabízí lidem pomocnou ruku. Ukazuje, jakou pomocí je právě to, co pro nás učinil Kristus. Co smíme mít před očima. Čeho se můžeme držet. Na co můžeme spoléhat. K čemu se můžeme, z čeho brát sílu. - Když jsi toho, milý křesťane, tolik od Krista přijal (a když pomyslíš, od čeho všeho tě on osvobozuje), zvaž, jak by všelijaké nedobré jednání vypadalo tváří v tvář jeho dobrotě, jeho milosrdenství. Takto, touto cestou, od samého Krista přichází síla, aby člověk aspoň trochu zvládl to vše, do čeho se dostává. Když si docela prostě a vážně řeknu: Tolik jsem toho od něho přijal, co všechno on pro mne udělal, copak bych ho mohl zapřít nebo jinak zarmoutit? Toto myšlení ať nás provází nejen v povelikonoční době, ale stále.

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti za vše, co jsi pro nás učinil. Při našem křtu jsi na nás napsal své jméno. Dej, ať je neseme se ctí. Ať jste tvými následovníky; vždycky a za všech okolností. Naplň nás svým Duchem, ať za tebou jdeme rádi, s důvěrou, že to je pro nás vždycky v každé situaci ta nejlepší cesta. Prosíme, měj s námi trpělivost a neopouštěj nás.

Jihlava, Střížov 7.4.2013